Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 20.06.2018 www.osw.waw.pl

Rosja: niepopularne reformy w cieniu mundialu

Iwona Wiśniewska

14 czerwca, w dzień rozpoczęcia mistrzostw świata w piłce nożnej i zwycięskiego meczu reprezentacji Rosji, rosyjski rząd ogłosił niepopularne społecznie projekty ustaw dotyczące podniesienia wieku emerytalnego i zwiększenia o 2 punkty procentowe stawki VAT. Zgodnie z propozycją rządu wiek emerytalny kobiet ma zostać podniesiony do 63 lat (z obecnych 55 lat), a mężczyzn do 65 lat (z 60 lat). Podnoszenie wieku emerytalnego ma przebiegać stopniowo. Okres przejściowy w przypadku kobiet potrwałby do 2034 roku, a w przypadku mężczyzn do 2028 roku. Aktualna oczekiwana długość życia w Rosji wynosi 77,6 lat dla kobiet i 67,5 dla mężczyzn. Równolegle rząd zaproponował podniesienie od 1 stycznia 2019 roku do 20% (o 2 p.p.) stawki VAT, utrzymując jednocześnie na poziomie 10% obniżoną stawkę na towary społecznie wrażliwe (m.in. artykuły spożywcze, leki, towary przeznaczone dla dzieci). Rządowe projekty ustaw już 16 czerwca trafiły do Dumy Państwowej, która od razu rozpoczęła nad nimi prace.

Komentarz

- Oszczędności i dochody z wdrożenia zaproponowanych przez rząd zmian pozwoliłyby rządowi na częściowe sfinansowanie realizacji prezydenckiego dekretu stawiającego przed rządem ambitne zadania w zakresie rozwoju kraju do 2024 roku. Koszty ich realizacji rząd oszacował na ok. 8 bln rubli (130 mld USD). Oszczędności dzięki podniesieniu wieku emerytalnego będą zwiększać się z każdym rokiem i w 2024 roku mogą sięgnąć ok. 1 bln rubli (16 mld USD). Zmiany zwiększą o ok. 9 mln liczbę osób w wieku produkcyjnym (do 88 mln). Obecnie przy niskim poziomie bezrobocia (ok. 5%) rynek pracy w Rosji funkcjonuje na granicy deficytu, brakuje kadr, które mogłyby zapewnić rozwój rosyjskiej gospodarki. Ponadto dzięki podniesieniu stawki VAT budżet Rosji co roku otrzymywać będzie dodatkowe 600 mld rubli (10 mld USD).
- Rosyjskie władze wykorzystały mistrzostwa świata do odwrócenia uwagi społeczeństwa od bolesnych zmian zaproponowanych przez rząd. Dyskusje o konieczności podniesienia wieku emerytalnego w Rosji trwają od ponad dekady, jednak ze względu na negatywny stosunek społeczeństwa i dobrą kondycję rosyjskich finansów publicznych w czasie naftowej prosperity decyzja w tej sprawie była odkładana. Problemy związane z szybko starzejącym się społeczeństwem przy obecnej sytuacji gospodarczej Rosji wymusiły jednak na władzach wprowadzenie zmian (co roku na emeryturę odchodzi ok. 1,5 mln osób, wypłaty z Funduszu Emerytalnego wynoszą ponad 9% PKB Rosji). Konsekwentnie od pomysłu reformy emerytalnej stara się dystansować Władimir Putin, administracja

prezydenta przerzuca odpowiedzialność za wprowadzane zmiany na rząd, pozostawiając sobie możliwość interwencji (np. złagodzenia zasad reformy), jeśli doszłoby do masowych protestów społecznych.

- Po ogłoszeniu informacji o planowanych zmianach rozpoczęła się kampania przeciwko reformie emerytalnej, w którą angażują się związki zawodowe i opozycja (podwyższenie stawki VAT w zasadzie nie jest kwestionowane). Jednak ze względu na mistrzostwa we wszystkich miastach, w których odbywają się mecze, do 25 lipca zabronione jest organizowanie demonstracji. Władze zapewne będą się starały nie dopuścić do znaczących wystąpień i będą neutralizować najaktywniejszych przeciwników zmian.